

บทที่ 7

จุดประสงค์ในการสอน

ขอบข่ายของเนื้อหา

1. ความสำคัญ
2. จุดประสงค์ทั่วไป
3. จุดประสงค์เฉพาะ
4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
5. สรุป
6. คำถามและกิจกรรมประกอบท้ายบทที่ 7

จุดประสงค์ในบทที่ 7

เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ

1. บอกความแตกต่างของจุดประสงค์ในการสอนได้
2. อธิบายความสำคัญของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้
3. ระบุขอบเขตพฤติกรรมที่ควรปลูกฝังให้ผู้เรียนได้
4. อธิบายองค์ประกอบในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้
5. เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้เมื่อยกตัวอย่างเนื้อหามาให้

บทที่ 7

จุดประสงค์ในการสอน

1. ความสำคัญ

จุดประสงค์ในการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนทุกคนควรตระหนัก เพราะจุดประสงค์เป็นส่วนกำหนดทิศทางของการเรียนการสอน กำหนดขอบเขตของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวผู้เรียนให้ประสานสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ดังนั้นการกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น ต้องกำหนดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปในแนวทางที่พึงประสงค์โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ (Knowledge) เจตคติ (Attitude) และการปฏิบัติ (Practice or Skill)

การจัดระบบการเรียนการสอน ครูจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบและดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการสอน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนที่พึงประสงค์นั้นครูต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่จะสอนเป็นอย่างดี โดยพิจารณาเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรว่าจะต้องสอนอะไรสอนมากน้อยเพียงใด และความมุ่งหมายทั่วไปในเนื้อหาวิชานั้นเป็นอย่างไร ครูต้องศึกษาภูมิหลังของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ ความรู้พื้นฐาน ความสนใจ ความสามารถ ลักษณะของกลุ่มนักเรียน ลักษณะทางสังคมของนักเรียน เพื่อที่จะได้กำหนดวัตถุประสงค์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม ครูต้องกำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอนที่แน่ชัดว่าต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปทางด้านใดบ้าง ซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์ต้องคำนึงถึงเป้าหมายของการศึกษา เนื้อหาวิชา และตัวผู้เรียนเป็นหลัก

นอกจากจะมีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี มีการวินิจฉัยภูมิหลังของผู้เรียน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนแล้ว ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อที่จะนำผู้เรียนไปสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ สำหรับในกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ ครูต้องมีเทคนิคในการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นอย่างดี รู้วิธีการจูงใจ วิธีการเสริมแรงผู้เรียนและยังต้องอาศัยเครื่องมือหรืออุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ นั่นคือ ครูต้องมีวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่ดี มีความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีบรรยากาศน่าเรียน และขั้นตอน

สุดท้ายของการจัดการเรียนการสอนคือต้องมีการวัดผลประเมินผลโดยพิจารณาว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่หลังจากการเรียนการสอนผ่านไปแล้ว จะเห็นได้ว่าในกระบวนการเรียนการสอนสิ่งที่ครูต้องพิจารณาอย่างมากคือจุดประสงค์ในการสอน โดยเฉพาะการสอนแต่ละครั้งครูต้องตั้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้เสมอ เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

การแบ่งจุดประสงค์ในการเรียนการสอนนั้น อาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เฉพาะ และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งในการเรียนการสอนวิชาใดก็ตามผู้สอนย่อมมุ่งให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ให้ผู้เรียนได้รู้และเข้าใจมากขึ้น รู้จักคิด มีจิตใจและความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่ได้เรียน โดยอาศัยจากการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ให้ผู้เรียนกระทำได้มีโอกาสฝึกฝน ด้วยเหตุนี้จุดประสงค์จึงเป็นความมุ่งหวังทางการศึกษาที่กำหนดไว้เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนในการเรียนรู้เนื้อหาแต่ละเรื่องแต่ละบทเรียน โดยจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้จะต้องสอดคล้องหรือมุ่งไปในทิศทางเดียวกับจุดประสงค์ของหลักสูตรด้วย

2. จุดประสงค์ทั่วไป (General Objective)

คือจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับผลจากการศึกษาโดยกล่าวไว้อย่างรวม ๆ ไม่ระบุถึงพฤติกรรมที่ชัดเจน ซึ่งเป็นสิ่งที่สังเกตได้ยาก จุดประสงค์ชนิดนี้มีกำหนดไว้ในหลักสูตรของแต่ละระดับชั้น เช่น

2.1 หลักสูตรประถมศึกษาจะมีจุดประสงค์ทั่วไปให้เกิดผลแก่ผู้เรียนดังนี้ (กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต)

1. ให้มีความเข้าใจพื้นฐานและปฏิบัติตนให้ถูกต้อง เกี่ยวกับสุขภาพทางร่างกาย และจิตใจทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
2. ให้มีความรู้พื้นฐาน และความสามารถพอที่จะดำรงชีวิตได้

ฯลฯ

(นักศึกษาสามารถดูรายละเอียดได้จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต)

2.2 หลักสูตรมัธยมศึกษาจะมีจุดประสงค์ทั่วไปดังนี้

1. เพื่อให้สามารถเสริมสร้าง ระวังรักษาสุขภาพและสวัสดิภาพของตนเองและส่วนรวม

2. เพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของสุขภาพและสวัสดิภาพ
3. เพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการออกกำลังกาย โดยนำไปปฏิบัติเป็นประจำ

ฯลฯ

(นักศึกษาสามารถบรรยายละเอียดได้ในบทที่ 4 จุดประสงค์กลุ่มวิชาพลานามัย)

จะเห็นได้ว่าจุดประสงค์ทั่วไปที่ยกตัวอย่างนั้นเป็นข้อความที่กล่าวไว้กว้าง ๆ เราไม่อาจทราบได้ว่าเมื่อใดจึงจะถือได้ว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านสุขภาพ และไม่รู้อีกกว่าการที่ผู้เรียนสามารถระวังรักษาสุขภาพได้ดีนั้น แค่นั้นจึงจะถือว่าดี จุดประสงค์ทั่วไปจึงเป็นสิ่งที่สังเกตไม่ได้ วัดไม่ได้ว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือยัง ดังนั้น จุดประสงค์เช่นนี้จึงมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนน้อย แต่มีประโยชน์ในการกำหนดแนวทางไว้กว้างเพื่อให้ผู้จัดทำหลักสูตร ได้ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

3. จุดประสงค์เฉพาะ (Specific Objective)

คือจุดประสงค์ที่ผู้จัดทำหลักสูตรได้นำมาใช้เฉพาะในแต่ละกลุ่มวิชา หรือเป็นรายวิชา เช่น

- 3.1 หลักสูตรประถมศึกษา มีจุดประสงค์เฉพาะในหน่วยย่อยที่ 1 สิ่งมีชีวิต ชั้น ป.1-2
  - กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
    1. ให้เด็กมีสุขนิสัยอันเป็นกิจวัตรประจำวัน เช่น การทำความสะอาด ปาก ผิวหนัง ผม เล็บ หู ตา จมูก และรู้จักป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย
    2. ให้เด็กรู้จักช่วยตัวเองในเรื่องการแต่งกายและกิจวัตรประจำวันอื่น ๆ

ฯลฯ

(นักศึกษาสามารถบรรยายละเอียดได้ในบทที่ 4 หลักสูตรสุขศึกษา)

- 3.2 หลักสูตรมัธยมศึกษา มีจุดประสงค์เฉพาะกลุ่มวิชา และรายวิชาดังนี้

เฉพาะกลุ่มวิชาสุขศึกษา (ม.ต้น)

1. เพื่อให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของสวัสดิภาพ สุขภาพของตนเองและของส่วนรวม
2. เพื่อให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประ-

จำวันจนเกิดเป็นสุขนิสัยได้ โดยยึดเหตุผลทางวิทยาศาสตร์เป็นหลัก

๙๘๙

(นักศึกษาสามารถดูรายละเอียดได้ในบทที่ 4 หลักสูตรสุขศึกษา)

เฉพาะรายวิชา พ.101 สุขศึกษา

1. ให้รู้จักและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องในเรื่องสุขภาพส่วนบุคคล
2. ปฏิบัติให้มีนิสัยการบริโภคอาหารที่ดี และรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย
3. ให้สามารถรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น

(นักศึกษาสามารถดูรายละเอียดได้ในบทที่ 4 หลักสูตรสุขศึกษา)

จากจุดประสงค์เฉพาะนี้จะเห็นได้ว่า ยังเป็นจุดประสงค์ที่เขียนไว้กว้าง ๆ แต่ก็ครอบคลุมเฉพาะกลุ่มวิชา หรือรายวิชา ซึ่งยังคงมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนน้อย เพราะไม่อาจทราบได้ว่า วิชา พ.101 นั้นจะวัดได้อย่างไรว่าผู้เรียนรู้จักและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องในเรื่องสุขภาพส่วนบุคคล

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective)

คือจุดประสงค์ที่บอกการกระทำของผู้เรียนที่ครูสังเกตเห็นได้ว่า ผู้เรียนสามารถทำอะไรได้บ้างในขอบเขต และในเงื่อนไขที่จำกัด จุดประสงค์ประเภทนี้แยกย่อยมาจากจุดประสงค์เฉพาะที่สามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนได้ และเมื่อสังเกตได้ก็สามารถวัดพฤติกรรมของนักเรียนได้เช่นกัน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน คำกริยาที่ประกอบขึ้นเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จะใช้คำกริยาที่สามารถวัดได้ สังเกตได้ที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า Action Words เช่น อ่าน เขียน บอก ระบุ อธิบาย จำแนก สรุปล ฯลฯ เป็นต้น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือจุดประสงค์เชิงปฏิบัติ นับว่าเป็นจุดประสงค์ที่สำคัญมาก เพราะสามารถบอกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้และวัดได้ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของการเรียนรู้ที่ว่า การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปในแนวทางที่พึงประสงค์¹

4.1 ลักษณะของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. มีความแจ่มชัดทางภาษาที่ทุกคนอ่านแล้วเข้าใจตรงกันว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมอะไร

---

¹รุ่งทิวา จักรกร, วิธีสอนทั่วไป (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ม.ป.ป.), หน้า 44.

2. พฤติกรรมที่ระบุว่าจะให้เกิดขึ้นนั้นมีความแจ่มชัดของพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ยอมรับได้ว่าเกิดพฤติกรรมเช่นนั้นจริงหรือไม่
3. มีการกล่าวถึงเงื่อนไขที่เกิดพฤติกรรม เป็นการจำกัดขอบเขตของพฤติกรรมว่าควรเกิดในสถานการณ์อย่างไรและเมื่อไร
4. การกำหนดเกณฑ์ที่จะยอมรับว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้นมีความถูกต้องสักเพียงใดจึงจะถือว่าเกิดพฤติกรรมเช่นนั้นได้จริง

4.2 องค์ประกอบของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โรเบิร์ต เมกเกอร์ (Robert F. Mager) ได้เสนอองค์ประกอบของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้ดังนี้ คือ

1. ส่วนที่เป็นพฤติกรรมที่คาดหวัง (Expected Behavior or Terminal Behavior) ในส่วนนี้เป็นข้อความที่บอกพฤติกรรมของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมออกมาโดยครูสามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนนั้นได้ในระหว่างการเรียนหรือหลังจากการสิ้นสุดการเรียนแล้ว คำที่นำมาใช้เขียนเป็นพฤติกรรมที่คาดหวังจึงต้องเป็นคำที่แสดงการกระทำ (Action) ที่มีความหมายเดียว หรือความหมายแคบ และคำนั้นต้องสังเกตได้ วัดได้ เช่น บอก เปรียบเทียบ อธิบาย สาธิต ท่อง ให้เหตุผล แปลความหมาย ระบุ วิจารณ์ สร้าง ชี้ เขียน ฯลฯ เป็นต้น คำที่ไม่ควรใช้ในการเขียนพฤติกรรมที่คาดหวังคือคำที่มีความหมายกว้าง มีหลายความหมาย ความหมายไม่ชัดเจน หรือมีความหมายคลุมเครือเป็นนามธรรม เช่น ทราบ รู้ ซาบซึ้ง เข้าใจ ชื่นชม เห็นคุณค่า ฯลฯ

2. ส่วนที่เป็นเงื่อนไข หรือสถานการณ์ (Condition or Situation) เป็นข้อความที่กำหนดเงื่อนไขหรือสถานการณ์ หรือสิ่งเร้า ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่คาดหวังออกมา ดังนั้นเงื่อนไขหรือสถานการณ์หรือสิ่งเร้าที่ครูกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในขณะทำการวัดผล หรือให้ผู้เรียนปฏิบัติ จึงคล้ายคลึงกับเรื่องราว เนื้อหาวิชา วิธีการ ที่เคยใช้ในห้องเรียน หรืออาจเป็นสิ่งที่ครูกำหนดขึ้นมาใหม่ก็ได้ เช่น

- เมื่ออ่านเรื่องให้นักเรียนฟังจบแล้ว นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ถูกต้อง
- นักเรียนสามารถเขียนเรื่องราวจากรูปภาพที่กำหนดให้ได้โดยใช้จินตนาการของนักเรียนเอง

ข้อความที่เน้นตัวอักษรดำนั้น เป็น เงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่ครูผู้สอน เป็นผู้กำหนดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่ตั้งไว้

ตัวอย่างสถานการณ์การเรียนรู้ที่ดี

- เมื่อกำหนดซื้ออาหารให้ 10 ชนิด.....
- เมื่อนำภาพหุ่นจำลองแสดงกฎจราจร.....
- เมื่อกำหนดอุบัติเหตุให้หลาย ๆ ชนิด.....
- เมื่อกำหนดเชื้อโรคให้ 10 ชนิด.....
- เมื่อนำรูปภาพรถจักรยานให้นักเรียนดู.....
- ..... หลังจากจบบทเรียนเรื่องโรคติดต่อ
- .....เมื่อเรียนจบเรื่องการเลือกซื้ออาหาร
- .....เมื่อครูสมมติว่าเกิดการระบาดของเชื้ออหิวาตกโรค

3. ส่วนที่เป็นเกณฑ์ (Criteria) เป็นข้อความที่กำหนดว่าผู้เรียนจะแสดงพฤติกรรมที่

คาดหวังได้ในระดับใดจึงจะยอมรับได้ว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์นั้นแล้ว การกำหนดเกณฑ์นี้เป็นเครื่องยืนยันว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่นักเรียนทำได้จริง มิได้เกิดจากการบังเอิญ เกณฑ์ที่กำหนดให้ถือว่าเป็นระดับขั้นต่ำสุดที่ผู้เรียนควรจะแสดงความสามารถให้ถึงจุดนั้น การกำหนดเกณฑ์อาจกำหนดจากเวลาให้ปฏิบัติปริมาณของพฤติกรรมที่แสดงออก หรือคุณภาพที่สำคัญของพฤติกรรมที่แสดงออกการกำหนดเกณฑ์นั้นโดยทั่วไปครูควรเป็นผู้กำหนด เพราะครูย่อมรู้ว่าตนสอนไปมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ครูยังทราบได้ว่าพฤติกรรมที่คาดว่าจะให้เกิดขึ้นนั้นเกิดขึ้นได้ยากหรือง่ายเพียงใด พื้นฐานของผู้เรียนก่อนเรียน ความพร้อมที่โรงเรียนจะสนองให้ได้ ประสบการณ์จากที่ครูเคยสอนนักเรียนมาก่อน สิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูกำหนดเกณฑ์ได้ถูกต้องและแม่นยำในการพิจารณาว่าผู้เรียนสามารถแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากน้อยเพียงใด

ดังนั้น การกำหนดเกณฑ์โดยทั่วไปจึงควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้¹

- (1) เกณฑ์ที่กำหนดนี้เป็นความสามารถขั้นต่ำที่ต้องการ ไม่ใช่ความสามารถสูงสุด
- (2) การกำหนดเกณฑ์ควรพิจารณาจาก
  - ระดับความสามารถโดยปกติของนักเรียน
  - ระดับความยากของเนื้อหาหรือข้อสอบ
  - ความสำคัญของเนื้อหาหรืองาน

---

¹เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์, การวัดผลการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525), หน้า 29.

– หลักจิตวิทยา (เกณฑ์ในแต่ละเรื่องไม่จำเป็นต้องเท่ากัน)

(3) การกำหนดเกณฑ์ขึ้นอยู่กับผู้สอนแต่ละคนซึ่งไม่จำเป็นต้องเท่ากัน

การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในบางครั้งอาจเขียนไม่ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ประการ แต่องค์ประกอบที่สำคัญที่จะขาดไม่ได้ก็คือ องค์ประกอบที่ 1 พฤติกรรมที่คาดหวัง ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ให้ครูทราบว่านักเรียนมีพฤติกรรมตามจุดประสงค์หรือไม่ ส่วนองค์ประกอบที่ 2 คือเงื่อนไขสถานการณ์สิ่งเร้า นั้น หากไม่มีความจำเป็นที่เด่นชัดครูอาจไม่เขียนใส่ลงไป โดยถือว่าเมื่อนักเรียนเรียนจบเรื่องนั้น ๆ แล้ว ซึ่งเป็นเรื่องของปกติวิสัยที่คล้าย ๆ กัน ทุกพฤติกรรมในเรื่องเดียวกัน ส่วนองค์ประกอบที่ 3 คือเกณฑ์ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ครูอาจเป็นผู้กำหนดขึ้นเอง โดยไม่จำเป็นต้องระบุไว้ แต่ในกรณีที่จะทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันและให้นักเรียนมีคุณภาพใกล้เคียงกัน อาจกำหนดไว้ให้ถือเป็นเกณฑ์ที่ครูจะประเมินนักเรียนก็ย่อมได้

4.3 วิธีเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักสูตร เพื่อจัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวเรื่องหรือตอน เช่น ในหลักสูตรวิชาสุขศึกษา พ.401 ประกอบไปด้วยเรื่องการประชุมพยาบาลผู้ถูกสารเคมี ก๊าซพิษ ยาพิษ การห้ามเลือด การใช้ผ้าพันแผล โรคติดต่อที่ควรทราบ ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัยรุ่น การรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ให้ถูกสุขลักษณะ การสุขาภิบาลอาหาร

ผู้เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจะต้องแยกแยะหัวเรื่องต่าง ๆ ในหลักสูตรเสียก่อน

ขั้นที่ 2 กำหนดชนิดของการเรียนรู้ในเนื้อเรื่องใดต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านใดบ้าง ใน 3 ประการ คือ ด้านความรู้และความคิดหรือพุทธิพิสัย (Cognitive) ด้านความรู้สึนึกคิด หรือเจตพิสัย (Affective) และทางด้านทักษะทางการปฏิบัติ หรือทักษะพิสัย (Psychomotor) การกำหนดชนิดของการเรียนรู้ว่าจะต้องการให้เกิดในแต่ละพฤติกรรมมากน้อยเพียงใดนั้น อาจนำมาจากตารางวิเคราะห์หลักสูตรที่ครูผู้สอนได้รวมกลุ่มจัดทำขึ้นมา หรือในกรณีที่มิได้มีครูผู้สอนเพียงคนเดียวก็ให้ครูผู้สอนคนนั้นเป็นผู้กำหนดลงในตารางวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ ในตารางวิเคราะห์หลักสูตรนั้น มักกระทำเป็นรายวิชา เพื่อสะดวกในการนำผลมาใช้ในตอนประเมินผลการเรียนเมื่อจบรายวิชานั้นแล้ว

นั่นคือครูผู้สอนต้องวิเคราะห์ออกมาให้ได้ว่าเนื้อหาที่จะสอนมุ่งให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไร

ขั้นที่ 3 ลงมือเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งจะต้องคำนึงถึงหลักสูตรและชนิดของพฤติกรรมที่กำหนดไว้ในขั้นที่สอง รายละเอียดในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมมีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) การเขียนพฤติกรรมที่คาดหวัง ก่อนที่จะเขียนพฤติกรรมที่คาดหวัง ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์งานที่จะให้ผู้เรียนทำก่อนว่า การที่จะให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์เฉพาะรายวิชานั้น ๆ ผู้เรียนควรจะเกิดพฤติกรรมอะไรขึ้นมาบ้าง พฤติกรรมนั้นจะต้องเป็นการกระทำหรือการเคลื่อนไหวที่ผู้อื่นสามารถมองเห็นได้ สังเกตได้ ถ้าพฤติกรรมใดไม่อาจมองเห็น ไม่อาจสังเกตได้ ไม่อาจวัดได้ก็จะต้องวิเคราะห์พฤติกรรมนั้น ๆ ออกมาใหม่ การเขียนพฤติกรรมก็ต้องคำนึงด้วยว่าพฤติกรรมนั้นตรงจุดประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ และจะให้เด็กแสดงอะไรออกมา นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงว่าการเขียนพฤติกรรมนั้นจะต้องให้มีมากน้อยตามน้ำหนักที่ปรากฏไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร คำที่ป้องกันการกระทำในพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ด้านเจตพิสัย ดังแสดงให้เห็ндังต่อไปนี้^{1,2,3,4,5}

---

¹ ไกวิท ประวาลพุกษ์ และ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, การประเมินในชั้นเรียน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2523), หน้า 31-32.

² ชาติศักดิ์ โฆวาสินธุ์, การวัดผลการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525), หน้า 35-37.

³ รัชชัย ชัยจิรฉายากุล, จุดหมายสำหรับการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร : แนวคิดและแนวปฏิบัติ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2527) หน้า 121-123.

⁴ รัตนา เสงส์สวัสดิ์, พฤติกรรมการสอนวิชาสุศึกษา 2 พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2528), หน้า 32-34.

⁵ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, การประเมินผลการเรียนวิชาสุศึกษาระดับมัธยมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2526), หน้า 5-7.

ขอบเขตพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

ระดับพฤติกรรม	พฤติกรรมที่แสดงออกที่สามารถวัดได้สังเกตได้
1.00 ความรู้ความจำ (Knowledge)	
1.10 ความรู้ในเนื้อเรื่อง	
1.11 ความรู้เกี่ยวกับศัพท์และนิยาม	– บอกความหมาย ให้นิยาม บอกคำจำกัดความ
1.12 ความรู้เกี่ยวกับกฎและความจริง	– บอกลักษณะ เรียกชื่อ บอกวัน บอกสถานที่ บอกเหตุการณ์ บอกสูตร บอกรูปแบบ
1.20 ความรู้ในวิธีดำเนินการ	
1.21 ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน	– บอกหลักการ บอกกฎ บอกลักษณะ บอกวิธีการ
1.22 ความรู้เกี่ยวกับลำดับขั้นและแนวโน้ม	– บอกแนวโน้ม บอกสาเหตุ บอกความสัมพันธ์ บอกวิธีการกระทำ
1.23 ความรู้เกี่ยวกับการจัดประเภท	– บอกชนิด บอกประเภท จำแนก แจกแจง จัดประเภท
1.24 ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์	– บอกเกณฑ์ บอกข้อกำหนด บอกองค์ประกอบระบุเกณฑ์
1.25 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ	– บอกวิธี บอกเทคนิค บอกวิธีใช้ บอกวิธีปฏิบัติ
1.30 ความรู้รวบยอดในเนื้อเรื่อง	
1.31 ความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาและการขยายหลักวิชา	– บอกหลักการ อ้างสรุป บอกข้อเสนอ
1.32 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง	– บอกทฤษฎี บอกกฎเกณฑ์ บอกสูตร บอกลักษณะ โครงสร้าง บอกวิธีการ
2.00 ความเข้าใจ (Comprehension)	
2.10 การแปลความ	– แปลความ (หมาย) แปลคำศัพท์ แปลวลี เปลี่ยนรูปให้ความหมายด้วยถ้อยคำของตนเองเล่า (ใหม่)

ระดับพฤติกรรม	พฤติกรรมที่แสดงออกที่สามารถวัดได้สังเกตได้
2.20 การตีความ	– สรุป ตีความ เรียงอันดับ (ใหม่) บอกทัศนะ บอกความ (ข้อ) แตกต่าง จำแนก วาด อธิบาย แสดง (สาริต)
2.30 การขยายความ	– คาดคะเน อ้างสรุป สรุป ทำนาย พยากรณ์ ตัดสิน ขยาย ต่อเติม เขียนเพิ่ม
3.00 การนำไปใช้ (Application)	– นำเอาไปใช้ นำไปสรุป เลือก พัฒนา จัดใช้ อธิบายหลักวิชา เปลี่ยน คำนวณ สร้าง สาริต อภิปราย เปลี่ยนวิธีการ รวบรวมข้อมูล วางแผน ดำเนินการ แก้ปัญหา
4.00 การวิเคราะห์ (Analysis)	
4.10 วิเคราะห์ความสำคัญ	– จำแนก แยกบอกชนิด บอกความสำคัญ จำแนกหลักสำคัญ วิจาร์ณ อธิบายองค์ประกอบ
4.20 วิเคราะห์ความสัมพันธ์	– บอกความสัมพันธ์ เปรียบเทียบ บรรยายเหตุ บอกเหตุผล อธิบายความสัมพันธ์ จัดหมวดหมู่
4.30 วิเคราะห์หลักการ	– วิเคราะห์จุดประสงค์ อธิบายความเป็นมา บรรยายหลักการ หาข้อสรุป
5.00 การสังเคราะห์ (Synthesis)	
5.10 สังเคราะห์ข้อความ	– เขียนบทวิจารณ์ เขียนเรียงความ เขียนบทความ เขียนโครงสร้าง เขียนแบบแต่งเรื่อง เล่าเรื่อง แต่งออกแบบ เล่า (ใหม่)
5.20 สังเคราะห์แผนงาน	– วางแผน วางเป้าหมาย วางโครงการ วางแผน วางหลัก กำหนดวิธี
5.30 สังเคราะห์ความสัมพันธ์	– รวมเรื่อง เข้าเรื่อง สร้างอนุมาน ความหมาย ระบุหลักการ ตั้งสมมติฐาน
6.00 ประเมินค่า (Evaluation)	

ระดับพฤติกรรม	พฤติกรรมที่แสดงออกสามารถวัดได้สังเกตได้
6.10 ประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายใน	– ตัดสินพิจารณา เปรียบเทียบ ลงสรุป วินิจฉัยชี้ข้อมูล
6.20 ประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายนอก	– ตัดสิน พิจารณา ได้แย้ง เปรียบเทียบ เทียบมาตรฐาน เทียบคุณค่า

ขอบเขตพฤติกรรมด้านเจตพิสัย (Affective Domain)

ระดับพฤติกรรม	พฤติกรรมที่แสดงออกสามารถวัดได้สังเกตได้
1.00 การรับรู้	– ถาม เลือก บรรยาย ตัดภาพ ให้ ยึด ชี้บ่ง บอกให้ชื่อ ตอบ ใช้ คัดเลือก ยอมรับ แยกความแตกต่าง
2.00 การตอบสนอง	– ตอบ ช่วยเหลือ ทำให้เหมือน ยอมตาม ช่วยอภิปราย บอก บัญญัติ แสดง อ่าน รายงานตอบโต้ คัดเลือก เขียน
3.00 การสร้างคุณค่า	– สาธิต บรรยาย อภิปราย ชี้แจง ตัดภาพ เชื้อเชิญแบ่ง ให้เหตุผล อ่านเสนอ รายงาน คัดเลือกเขียน ฯลฯ
4.00 การจัดระบบ	– จัดแจง รวม เปรียบเทียบ ทำให้สมบูรณ์ ป้องกันอธิบาย อ้างถึง ปรับปรุง สั่ง ฯลฯ
5.00 การสร้างลักษณะนิสัย	– แสดงท่าทาง จำแนก เสนอ ปรับปรุง ปฏิบัติ ใช้แก้ไข ตรวจสอบ ฯลฯ

ขอบเขตพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

คำที่บ่งการกระทำทางด้านทักษะทางกายปฏิบัติ ได้แก่ ประกอบ ก่อ แต่ง เปลี่ยนสร้าง ประดิษฐ์ ออกแบบ ฝึก ร่าง ตีเรียง ผสม แก้ไข ซ่อม ฯลฯ พฤติกรรมทางด้านทักษะทางกายปฏิบัตินี้ปกติเป็นพฤติกรรมที่ต้องกระทำให้เห็นอยู่แล้ว จึงสะดวกในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมมากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ

(2) การเขียนเงื่อนไขหรือสถานการณ์ โดยพิจารณาว่าควรจะตัดสินใจสร้างโดยการเลียนแบบ หรือพลิกแพลงให้เป็นเครื่องเร้าให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมออกมาซึ่งมีข้อเสนอแนะคือ ควรกำหนดข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ แหล่งที่จะค้นคว้าหรือสิ่งอื่นใดก็ตามที่จะให้ใช้ได้หรือไม่ให้ใช้ได้ในการกระทำที่ระบุในจุดประสงค์

(3) การกำหนดเกณฑ์ ทำให้ผู้สอนหลาย ๆ คน รวมทั้งผู้เรียนจะได้รับรู้ตรงกันว่า ในการเรียนการสอนเรื่องนั้น ๆ ผู้เรียนจะต้องทำอย่างไร มากน้อยเพียงใดสำหรับการกำหนดเกณฑ์นั้นทำได้หลายวิธีเช่น

3.1 กำหนดจำนวนต่ำสุด เช่น

- สามารถบอกชนิดของเชื้อโรคได้ 3 ชนิด
- สามารถระบุวิธีการป้องกันโรคติดต่อได้ 8 ข้อ

3.2 กำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์หรือเป็นสัดส่วน เช่น

- สามารถอธิบายวิธีการติดเชื้โรค ได้อย่างน้อย 80%

ขั้นที่ 4 ตรวจสอบจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่เขียนว่าเหมาะสมหรือไม่โดยพิจารณาว่า

(1) มีองค์ประกอบ 3 ส่วนครบหรือยัง ถ้ายังขาดอยู่ ส่วนใด ส่วนที่ขาดไม่ได้ก็คือพฤติกรรมที่คาดหวังจะต้องระบุไว้ให้ชัดเจน

(2) ครอบคลุมหลักสูตรหรือไม่ มุ่งไปในแนวทางที่หลักสูตรต้องการหรือเปล่า และผู้เรียนพอจะปฏิบัติตามได้โดยไมยากหรือง่ายเกินไป

(3) มีพฤติกรรมครบตามที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์เฉพาะวิชาหรือไม่ และพฤติกรรมที่เขียนตามจุดประสงค์นั้นสามารถสังเกตเห็นการกระทำของพฤติกรรมดังกล่าวหรือไม่

(4) การเรียงลำดับ จุดประสงค์ในแต่ละเรื่องควรจะเรียงลำดับจากพฤติกรรมที่ง่ายไปสู่พฤติกรรมที่ซับซ้อนปฏิบัติได้ยากขึ้นตามลำดับนั้น ได้ตรวจสอบแล้วหรือยัง การที่จำเป็นจะต้องเรียงลำดับพฤติกรรมจากง่ายไปสู่พฤติกรรมที่ซับซ้อนนั้นเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะเมื่อมีการตรวจสอบว่าผู้เรียนคนใดยังบกพร่องพฤติกรรมในข้อไหนก็จะต้องมีการสอบซ่อมเสริมข้อบกพร่องก่อนจะขึ้นพฤติกรรมที่ยากขึ้น การที่เขียนพฤติกรรมให้เรียงลำดับความยากง่ายนั้นจะสามารถช่วยในการแก้ไขข้อบกพร่องให้ตรงจุด ทั้งยังเป็น การช่วยเสริมสร้างพื้นฐานให้เกิดพฤติกรรมในข้อต่อ ๆ ไปตามลำดับขั้น

4.4 ตัวอย่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในวิชาสุขศึกษาชั้นมัธยมศึกษา

- (1) เมื่อกำหนดภาพตามให้นักเรียนสามารถบอกส่วนประกอบของนัยน์ตา
 2 1
 ได้ถูกต้อง
 3
- (2) นักเรียนสามารถบอกวิธีป้องกันอันตรายที่เกิดกับนัยน์ตาได้เมื่อครู
 1 3
 สมมติสภาพอันตรายขึ้นมา
 2
- (3) ถ้าสมมติอันตรายที่เกิดกับจมูกนักเรียนสามารถอธิบายวิธีการ
 2
 ปฐมพยาบาลได้ถูกต้อง
 1 3
- (4) นักเรียนสามารถระบุข้อควรปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย เมื่อนักเรียน
 1
 โดยสารรถยนต์ได้อย่างน้อย 8 ข้อ
 2 3
- (5) เมื่อกำหนดอุบัติเหตุทางน้ำให้หลายอย่าง นักเรียนสามารถบอกวิธี
 2
 ช่วยตัวเองได้ถูกต้อง
 1 3

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้นในข้อจุดประสงค์แต่ละข้อจะต้องมีองค์ประกอบในการเขียนให้ครบ คือ มีพฤติกรรมที่คาดหวัง (1) มีสถานการณ์เงื่อนไข (2) และมีเกณฑ์ (3) อย่างไรก็ตามในการเขียนจุดประสงค์นั้น อาจละเว้นสถานการณ์หรือเงื่อนไขก็ได้ เพราะถือว่าการเรียนจบบทเรียน หรือการเรียนจบเนื้อหาแล้ว คือสถานการณ์ที่ครูได้ตั้งไว้นั่นเอง

ตัวอย่างเนื้อหา เรื่องสัตว์นำโรค (แมลงวัน) ชั้น ม.3 (พ.305)

สัตว์นำโรค (แมลงวัน)

แมลงวันมีอยู่ประมาณ 60,000—100,000 ชนิด แต่ที่เราพบเห็นบ่อยได้แก่ แมลงวันหัวเขียว แมลงวันตัวเล็ก แมลงวันลาย หรือแมลงวันบ้าน แมลงวันลายเป็นชนิดที่เราพบมากที่สุดในบ้านเรา และนำโรคมารู้อันตรายมากที่สุด

แมลงวันเป็นสัตว์ที่มีขนตามตัวและขา ชอบหากินอยู่ ตามที่สกปรก เช่น อูจจาระ อาเจียน เศษอาหาร ซากอาหาร ซากสัตว์ เป็นต้น เชื้อโรคจากสิ่งสกปรกนั้นก็จะติดตามขนทั่วตัวและ

มันสามารถ บินออกไปหาที่ต่าง ๆ ได้ห่างไกล แผลงวันจึงเป็นสัตว์นำโรคที่สามารถทำให้เชื้อโรคแพร่กระจายไปได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง

อาหารและแหล่งเพาะพันธุ์

แมลงวันชอบกินอาหารที่เน่าเปื่อย เช่น อาหารบูดเน่า คาวปลาสด ๆ ชอบกินของหวาน เช่น น้ำตาล ขนมหวาน แมลงวัน ชอบอาศัย สิ่งสกปรกต่าง ๆ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ วางไข่ แมลงวัน จะเพาะพันธุ์ในฤดูร้อน เพราะมีอากาศชุ่มชื้น และมีอาหารอุดมสมบูรณ์เราจึงมักจะพบว่า มีแมลงวันมากในฤดูร้อน

ภัยที่มีต่อมนุษย์ แมลงวันเป็นสัตว์นำโรค มาสู่คนหลายชนิด เช่น อหิวาตกโรค โรคบิด ไข้ไทฟอยด์ วัณโรค โปลิโอ

วงจรชีวิต จะแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ

1. **ระยะไข่** แมลงวันออกไข่ครั้งหนึ่งประมาณ 100-150 ฟอง ไข่จะฟักตัวเป็นตัวหนอนภายใน 3-4 วัน
2. **ระยะตัวอ่อน** ตัวอ่อนหรือตัวหนอน เคลื่อนที่ได้เร็วมาก จะเติบโต เป็นตัวหนอนแก่ได้ภายใน 5-6 วัน
3. **ระยะตัวหนอนแก่** ตัวหนอนแก่จะอยู่เฉย ๆ ไม่กินอาหาร ระยะใช้เวลาราว 3-6 วัน
4. **ระยะเป็นตัวแมลงวัน** ตัวหนอนแก่จะค่อย ๆ หลุดออกจากเปลือกหุ้ม เป็นตัวแมลงวัน และมีชีวิตอยู่ต่อไปได้นานประมาณ 1-2 เดือน

วิธีกำจัด

1. กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
2. ปิดครอบอาหารให้มิดชิด
3. ใช้ยาฆ่าแมลงวัน เช่น ดี.ดี.ที.
4. ทำลายแมลงวันโดยใช้เครื่องดักจับ
5. ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ

จากเนื้อหา ตั้งความคิดรวบยอดได้ว่า “แมลงวันเป็นสัตว์นำโรคร้ายมาสู่คน”

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายลักษณะของแมลงวันได้ถูกต้อง

2. นักเรียนสามารถอธิบายวงจรชีวิตของแมลงวันได้ถูกต้องครบวงจร
3. นักเรียนสามารถบอกวิธีการกำจัดแมลงวันได้อย่างน้อย 3 วิธีจาก 5 วิธี

จะเห็นได้ว่าการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจากเนื้อเรื่องที่ยกตัวอย่างมานั้นไม่ได้กำหนดสถานการณ์ เงื่อนไขเอาไว้ คือเป็นที่รู้กันว่าเมื่อผู้เรียนได้เรียนเรื่องสัตว์นำโรค (แมลงวัน) จบแล้วผู้เรียนควรมีพฤติกรรมตามที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั่นเอง
ต่อไปนี้ผู้เขียนขอยกตัวอย่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในวิชาสุขศึกษาตามของอาจารย์สมศักดิ์ สินธุรเวชญ์ ดังนี้

สุขศึกษา (พ 101)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้)

1. เมื่อกำหนดสภาพต่าให้นักเรียนสามารถแยกความแตกต่างของส่วนประกอบของนัยน์ตาได้ถูกต้อง
2. บอกอันตรายและวิธีป้องกันอันตรายที่เกิดกับนัยน์ตาได้
3. เมื่อกำหนดโรคเกี่ยวกับตา นักเรียนบอกอาการ สาเหตุ และวิธีป้องกันได้อย่างถูกต้อง
4. เมื่อสมมติอันตรายที่เกิดกับนัยน์ตาให้นักเรียนสามารถแสดงวิธีปฐมพยาบาลได้อย่างถูกต้อง
5. อธิบายส่วนประกอบของหูได้
6. บอกวิธีป้องกันอันตรายที่เกิดกับหูได้
7. บอกสาเหตุ อาการ และการป้องกันโรคเกี่ยวกับหูได้
8. ถ้าสมมติอันตรายที่เกิดขึ้นกับหู นักเรียนสามารถแสดงวิธีการปฐมพยาบาลได้ถูกต้อง
9. อธิบายส่วนประกอบและหน้าที่ของส่วนประกอบของจมูกได้ถูกต้อง
10. บอกวิธีป้องกันอันตรายที่เกิดกับจมูกได้
11. บอกโรคและวิธีป้องกันรักษาจมูกได้
12. ถ้าสมมติอันตรายที่เกิดกับจมูก นักเรียนแสดงวิธีการปฐมพยาบาลได้ถูกต้อง
13. เมื่อกำหนดชื่ออาหาร นักเรียนสามารถบอกประโยชน์ของอาหารนั้น ๆ ได้
14. เมื่อกำหนดอาหารหลาย ๆ ชนิด นักเรียนสามารถจัดอาหารเข้าหมู่ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
15. เมื่อกำหนดรายการอาหารหลาย ๆ อย่าง นักเรียนสามารถเลือกชื่ออาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายได้

16. เมื่อกำหนดโรคขาดอาหารให้หลาย ๆ ชนิด นักเรียนสามารถบอกสาเหตุและอาการของโรคแต่ละชนิดได้ถูกต้อง
17. บอกสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหารได้
18. เมื่อโดยสารรถยนต์ นักเรียนสามารถบอกข้อปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยได้
19. เมื่อกำหนดสถานและจำลองถนนตรงสี่แยก นักเรียนสามารถสาธิตวิธีข้ามถนนได้อย่างปลอดภัย
20. เมื่อนำภาพหรือหุ่นจำลองแสดงกฎจราจร นักเรียนสามารถชี้และอธิบายความหมายได้ถูกต้อง
21. เมื่อโดยสารเรือ นักเรียนบอกข้อควรปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยได้
22. เมื่อกำหนดอุบัติเหตุทางน้ำให้หลายอย่าง นักเรียนสามารถบอกวิธีช่วยตนเองและผู้อื่นได้
23. บอกอุบัติเหตุทางน้ำที่อาจเกิดขึ้นได้
24. นักเรียนสามารถบอกข้อปฏิบัติตนอย่างปลอดภัย เมื่อโดยสารรถไฟได้
25. เมื่อกำหนดอุบัติเหตุหลาย ๆ ชนิด นักเรียนบอกวิธีการป้องกันตนเองและผู้อื่นจากอุบัติเหตุนั้นได้

สุขศึกษา (พ 102)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้)

1. เมื่อมีสิ่งแปลกปลอมเข้าอวัยวะที่สำคัญของร่างกาย เช่น ตา หู จมูก คอ นักเรียนสามารถอธิบายหลักการปฐมพยาบาลได้ถูกต้องอย่างน้อย 80%
2. เมื่อมีสิ่งแปลกปลอมเข้าอวัยวะที่สำคัญของร่างกาย เช่น ตา หู จมูก คอ นักเรียนสามารถเลือกวิธีปฐมพยาบาลได้ถูกต้อง
3. เมื่อมีสิ่งแปลกปลอมเข้าอวัยวะที่สำคัญของร่างกาย เช่น ตา หู จมูก คอ นักเรียนสามารถปฐมพยาบาลได้ถูกต้อง
4. บอกหลักการปฐมพยาบาลตามชนิดของบาดแผลได้ถูกต้อง
5. จำแนกวิธีปฐมพยาบาล ตามชนิดของบาดแผลได้ถูกต้อง
6. เมื่อสมมุติบาดแผลที่เกิดจากอุบัติเหตุมีเลือดไหล นักเรียนสามารถบอกขั้นตอนของ

การห้ามเลือดได้ถูกต้อง

7. เมื่อสมมุติชนิดของบาดแผล นักเรียนสามารถแสดงการปฐมพยาบาลได้ถูกต้อง
8. เมื่อสมมุติบาดแผลลักษณะต่าง ๆ ที่มีเลือดไหล นักเรียนสามารถสาธิตการห้ามเลือดได้อย่างถูกต้อง
9. เมื่อสมมุติบาดแผลที่เกิดจากอุบัติเหตุในลักษณะต่าง ๆ นักเรียนสามารถเลือกใช้อุปกรณ์ในการห้ามเลือดตรงตามชนิดของบาดแผลได้อย่างถูกต้อง
10. นักเรียนสามารถพับผ้าสามเหลี่ยมเพื่อใช้พันแผลชนิดต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
11. นักเรียนสามารถอธิบายวิธีใช้ผ้าสามเหลี่ยมพันบาดแผลที่อวัยวะต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
12. เมื่อถูกสัตว์มีพิษหรือสารมีพิษ นักเรียนสามารถบอกขั้นตอนในการปฐมพยาบาลได้
13. เมื่อสมมุติว่านักเรียนถูกสัตว์มีพิษ นักเรียนสามารถอธิบายวิธีทำการปฐมพยาบาลได้ถูกต้อง
14. สามารถบอกลักษณะอาการของคนเป็นลมชนิดต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
15. เมื่อสมมุติให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นลมธรรมดา นักเรียนสามารถปฐมพยาบาลได้ถูกต้อง
16. เมื่อสมมุติให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นลมแดด นักเรียนสามารถปฏิบัติการปฐมพยาบาลได้ถูกต้อง
17. นักเรียนสามารถให้นิยามความหมายของโรคติดต่อได้
18. เมื่อกำหนดโรคติดต่อให้ 5 ชนิด นักเรียนสามารถระบุชนิดของเชื้อโรคนั้น ได้อย่างน้อย 4 ใน 5 ชนิด
19. เมื่อกำหนดโรคติดต่อให้นักเรียน 3 อย่าง นักเรียนสามารถบอกพาหะของโรคนั้น ๆ ได้อย่างน้อย 2 อย่าง
20. สามารถอธิบายการแพร่กระจายของเชื้อโรคได้ถูกต้อง
21. สามารถระบุทางที่เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายได้ถูกต้องอย่างน้อย 4 ใน 5 ทาง
22. สามารถบอกแหล่งของเชื้อโรคได้ถูกต้องอย่างน้อย 3 ใน 4 แหล่ง
23. เมื่อกำหนดอาการของโรคติดต่อที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน นักเรียนสามารถชี้บ่งชนิดของโรคได้ถูกต้อง
24. เมื่อสมมุติสถานการณ์ผู้ป่วยมีอาการป่วยเป็นโรคติดต่อที่พบบ่อยในชีวิตประจำวัน

และนักเรียนเป็นผู้ดูแล ผู้ป่วยนั้น นักเรียนสามารถสาธิตวิธีการปฏิบัติต่อผู้ป่วยได้
อย่างถูกต้อง

25. เมื่อกำหนดชนิดของโรคติดต่อ นักเรียนสามารถบอกวิธีป้องกันโรคติดต่อนั้น ๆ ได้
ถูกต้อง
26. สามารถเขียนรายงานผลงานค้นคว้าทางสาธารณสุขได้
27. สามารถอภิปรายประวัติและผลงานของการค้นคว้าทางสาธารณสุขได้
28. บอกประโยชน์ที่ได้รับจากผลการค้นคว้าใหม่ ๆ ทางสาธารณสุขได้
29. สามารถอภิปรายปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันด้านสาธารณสุขได้
30. เมื่อกำหนดสถานการณ์ ให้นักเรียนสามารถวางแผนปรับปรุงแก้ปัญหาด้าน
สาธารณสุขได้

สุขศึกษา (พ 203)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้)

1. สามารถบอกส่วนประกอบของผิวหนังได้
2. สามารถอธิบายวิธีรักษาความสะอาดของผิวหนังได้
3. สามารถบอกอันตรายและวิธีป้องกันอันตรายที่เกิดกับผิวหนังได้
4. สามารถอธิบายวิธีการรักษาโรคที่เกิดกับผิวหนังได้
5. สามารถอธิบายหลักเบื้องต้นของการออกกำลังกายได้
6. สามารถเลือกกิจกรรมการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับบุคคล วัยและเวลาได้
7. สามารถอธิบายถึงประโยชน์ของการออกกำลังกายได้
8. สามารถอภิปรายถึงลักษณะและประโยชน์ของการพักผ่อนได้
9. สามารถเลือกกิจกรรมการพักผ่อนที่เหมาะสมกับ เพศ วัย สภาพร่างกายของแต่ละ
บุคคลได้
10. สามารถบอกประเภทและยกตัวอย่างนันทนาการที่เหมาะสมกับตนเองและบุคคลอื่นได้
11. สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามกฎหมาย
12. สามารถบอกข้อควรปฏิบัติเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในบ้านได้
13. สามารถอธิบายธรรมชาติของไฟฟ้า และข้อควรระวังในการใช้กระแสไฟฟ้าได้
14. สามารถสาธิตการปฐมพยาบาลคนถูกไฟฟ้าช็อตได้

15. สามารถอธิบายการวัดอุณหภูมิร่างกายได้
16. สามารถชี้จุดที่สามารถจับชีพจรได้
17. สามารถแยกความแตกต่างในการทำงานของปอดและหัวใจที่เกี่ยวกับระบบหายใจได้
18. สามารถแนะนำ และเลือกการใช้ยาตำราหลวงได้ตามชนิดของโรค
19. สามารถบอกความหมายของยาสมุนไพร ยาประจำบ้าน ยาแผนโบราณ และยาแผนปัจจุบันได้
20. สามารถบอกชนิดและวิธีใช้ยาสมุนไพรได้
21. สามารถบอกประเภทและการใช้ยาสามัญประจำบ้านได้
22. สามารถบอกวิธีใช้และประโยชน์ของตู้ยาสามัญประจำบ้านได้
23. สามารถบรรยายสาเหตุและโทษของการติดยาเสพติดได้
24. สามารถบอกลักษณะและอาการของบุคคลที่ติดยาเสพติดได้
25. สามารถบอกวิธีป้องกันและวิธีเลิกยาเสพติดได้
26. สามารถบอกวิธีป้องกันภัยธรรมชาติแต่ละประเภทได้

สุขศึกษา (พ 204)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้)

1. สามารถรักษาความสะอาดของร่างกายเครื่องแต่งกาย ปฏิบัติตามสุขบัญญัติ หลีกเลียงจากผู้ที่เป็โรค รับการฉีดวัคซีน ปลูกฝึสร้าง ความต้านทานโรคเมื่อมีโรคระบาดเพื่อป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคติดต่อได้
2. สามารถอธิบายการแพร่กระจายของเชื้อโรคได้
3. สามารถบอกชนิด สาเหตุ และอาการของโรคติดต่อต่าง ๆ ได้
4. สามารถเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกายได้
5. สามารถอธิบายลักษณะอาการสาเหตุของโรคทางเดินอาหารพร้อมทั้งวิธีป้องกันและรักษาได้
6. สามารถอธิบายสาเหตุที่ทำให้คนเรามีลักษณะเหมือน พ่อ, แม่ และลักษณะที่สามารถถ่ายทอดได้
7. สามารถยกตัวอย่างสิ่งแวดล้้อมที่มีผลต่อสุขภาพจิตได้

8. สามารถบอกวิธีส่งเสริมสุขภาพจิตได้
9. สามารถบอกลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตได้
10. สามารถชี้บ่งข้อปฏิบัติเพื่อให้เป็นที่รักใคร่ของผู้อื่นได้
11. สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนทุกเพศทุกวัยได้
12. สามารถบอกประโยชน์ของยาสมุนไพรที่กำหนดให้ได้
13. สามารถบอกลักษณะของยาสมุนไพรได้
14. สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของร่างกายโดยอิทธิพลของต่อมต่าง ๆ ได้
15. สามารถบอกข้อระวังรักษาและข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับอวัยวะเพศได้
16. สามารถอธิบายการมีรอบเดือนและการตั้งครรภ์ได้
17. สามารถชี้บอกตำแหน่ง ส่วนประกอบของอวัยวะเพศได้
18. สามารถยกตัวอย่างและเล่าประวัติแพทย์ที่ทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติได้
19. สามารถแจกแจงผลงานของนายแพทย์ได้

สุขศึกษา (พ 305)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้)

1. สามารถบอกลักษณะของบ้านที่ถูกสุขลักษณะได้
2. สามารถอธิบายลักษณะของส้วมแต่ละชนิดได้
3. สามารถบอกวิธีใช้และรักษาความสะอาดของส้วมได้
4. สามารถกำจัดสิ่งปฏิกูลได้
5. สามารถบอกคุณสมบัติของน้ำสะอาด และอธิบายการอนุรักษ์น้ำสะอาดได้
6. สามารถบอกวิธีกำจัดน้ำเสียได้
7. สามารถระบุชื่อสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรคติดต่อแต่ละโรคได้
8. สามารถบอกวิธีกำจัดและป้องกันสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคได้
9. สามารถจำแนกประเภทของชื่อโรคติดต่อและชื่อโรคไม่ติดต่อได้
10. สามารถบอกลักษณะและอาการวิธีป้องกันและรักษาไข้มาลาเรียได้
11. สามารถบอกลักษณะ อาการ การป้องกัน และวิธีรักษาวัณโรคได้
12. สามารถบอกชนิดของพยาธิลำไส้ได้

13. สามารถอธิบายวงจรชีวิตของพยาธิลำไส้แต่ละชนิดได้
14. สามารถบอกอันตรายที่เกิดจากพยาธิลำไส้แต่ละชนิดได้
15. สามารถป้องกันตนเองและแนะนำผู้อื่นให้หลีกเลี่ยงจากการเป็นโรคพยาธิลำไส้ได้
16. สามารถอธิบายลักษณะงานที่ทำให้เกิดโรคและอันตรายได้
17. สามารถบอกวิธีป้องกันอันตรายที่เกิดจากการประกอบอาชีพและบอกชื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลส่งเสริมสุขภาพของประชาชนได้
18. สามารถบอกชนิดส่วนประกอบและหน้าที่ของฟันได้
19. สามารถบอกสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคฟัน อธิบายการป้องกันและรักษาฟันได้
20. สามารถบอกสาเหตุและอาการที่ทำให้เกิดโรคหัวใจได้
21. สามารถป้องกันตนเองไม่ให้เกิดโรคหัวใจได้
22. สามารถบอกสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งได้
23. สามารถบอกตำแหน่งที่มักเกิดโรคมะเร็งได้มาก
24. สามารถบอกอาการของโรคมะเร็งแต่ละชนิดได้
25. สามารถบอกสัญญาณอันตรายที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งและสามารถสังเกตตนเองได้
26. สามารถเปรียบเทียบการแพทย์สมัยโบราณกับสมัยปัจจุบันได้
27. สามารถบอกชื่อนักวิทยาศาสตร์ และผลงานที่ทำให้การแพทย์เจริญก้าวหน้าได้

สุขศึกษา (พ 308)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้)

1. สามารถอธิบายถึงสาเหตุและอาการของการเจ็บไข้เล็กๆ น้อยๆ ได้
2. สามารถปฐมพยาบาลโรคเจ็บไข้เล็กๆ น้อยๆ โดยการรักษาพยาบาลเบื้องต้นได้
3. สามารถบอกอาการคนเป็นลมบ้าหมูได้
4. สามารถสาธิตวิธีปฐมพยาบาลคนเป็นลมบ้าหมูได้
5. สามารถสาธิตวิธีปฐมพยาบาลผู้ถูกงูพิษกัดได้
6. สามารถสาธิตการปฐมพยาบาลเมื่อเกิดกล้ามเนื้อเย็บและข้อเคล็ดได้
7. สามารถสาธิตวิธีการผายปอดได้

8. สามารถบอกวิธีการเคลื่อนย้ายคนไข้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้
9. สามารถสาธิตการเคลื่อนย้ายคนเจ็บด้วยวิธีต่าง ๆ ได้
10. สามารถบอกอาการของผู้ถูกงูพิษกัดได้
11. สามารถบอกวิธีปฐมพยาบาลผู้ถูกสุนัขบ้ากัดได้
12. สามารถบอกลักษณะอาการแบบต่าง ๆ ได้
13. สามารถทายลักษณะของบุคคลต่าง ๆ ได้
14. สามารถบอกอาการเปลี่ยนแปลงความเจริญเติบโตทางด้านกาย จิตใจ และ อารมณ์ ของบุคคลวัยทารก วัยเด็ก และวัยรุ่นได้
15. สามารถบอกความแตกต่างของบุคลิกลักษณะซึ่งเป็นที่ยอมรับ และที่ควรแก้ไขได้
16. สามารถบอกวิธีปรับตัวเองของเด็กวัยรุ่นให้เข้ากับปัญหาต่าง ๆ ได้
17. สามารถนำวิธีการปรับตัวของเด็กวัยรุ่นมาปรับตัวให้เข้ากับชีวิตประจำวัน และสังคมได้
18. สามารถบอกความสำคัญของการวางแผนครอบครัวได้
19. สามารถเลือกใช้บริการทางการแพทย์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นได้

สุขศึกษา (พ 401)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้)

1. สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัยรุ่นได้
2. เมื่อยกตัวอย่างปัญหาเกี่ยวกับข้อขัดแย้งทางอารมณ์ของวัยรุ่น นักเรียนสามารถแนะนำวิธีการแก้ปัญหา
3. เมื่อเล่าเหตุการณ์ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่น นักเรียนสามารถวิจารณ์ผู้ประสบปัญหานั้นแก้ปัญหาได้ถูกต้องหรือไม่ถูกต้องได้
4. เมื่อกำหนดพฤติกรรมทางสังคมของนักเรียน 2 กลุ่ม ที่ขัดแย้งกัน นักเรียนสามารถอธิบายวิธีการสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่าง 2 กลุ่มนี้ได้
5. สามารถอธิบายวิธีการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น บ้านที่อยู่อาศัย น้ำ อากาศ ให้ถูกสุขลักษณะได้อย่างเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นได้
6. สามารถแสดงวิธีการกำจัดน้ำเสีย ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลในครอบครัวอย่างถูกต้อง โดยไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพของตนเองและผู้อื่นได้

7. สามารถอธิบายวิธีการปฏิบัติตนมิให้สร้างเหตุรำคาญต่อผู้อื่น เช่น ในเรื่องเสียงและแสงได้
8. สามารถอธิบายหลักการจัดอาหารและการเลือกร้านอาหารสำหรับบริโภคได้ถูกต้อง
9. สามารถแสดงวิธีจัดอาหารตามหลักสุขาภิบาลได้
10. เมื่อยกตัวอย่างสภาพของร้านขายอาหาร 2 ร้าน นักเรียนสามารถเลือกร้านที่จะเข้าไปบริโภค พร้อมทั้งให้เหตุผลได้ถูกต้อง
11. สามารถบอกระยะสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับสุขาภิบาลชุมชนและสุขาภิบาลอาหารได้
12. เมื่อกำหนดสถานการณ์เกี่ยวกับสภาพของสิ่งแวดล้อมในชุมชน นักเรียนสามารถจำแนกสถานการณ์นั้น ผิดพระราชบัญญัติได้
13. เมื่อกำหนดโรคติดต่อ เช่น ปอดอักเสบ โปลิโอ พยาธิใบไม้ในตับและในปอดและโรคเรื้อน นักเรียนสามารถบอกปัญหา สาเหตุ อาการ การแพร่ ผลที่มีต่อสุขภาพ และการป้องกันโรคนั้น ๆ ได้ถูกต้อง

สุขศึกษา (พ 402)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้)

1. เมื่อกำหนดโรคแพ้ที่เกิดจากกลุ่มสาเหตุ เช่น อาหาร สิ่งเจือปนในอากาศ ยาและเครื่องสำอาง นักเรียนสามารถอธิบายปัญหา สาเหตุ อาการ ผลที่มีต่อสุขภาพ การป้องกันและการปฏิบัติตนได้
2. สามารถอธิบาย ปัญหา สาเหตุ อาการ ผลที่มีต่อสุขภาพ และการป้องกันตนเองจากการเป็นโรคนั้นได้
3. สามารถอธิบายลำดับขั้นตอนของการเจริญเติบโตของทารก ตั้งแต่การปฏิสนธิจนถึงคลอดได้ โดยใช้ภาพประกอบให้
4. เมื่อกำหนดชื่อต่อมที่ทำหน้าที่ควบคุมการเจริญเติบโตทางเพศ นักเรียนสามารถบอกตำแหน่งที่ตั้ง จำแนกหน้าที่และอิทธิพลของต่อมนั้น ๆ ที่มีต่อการเจริญเติบโตได้อย่างถูกต้อง
5. สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของความเจริญเติบโตทางเพศของวัยรุ่นชายและหญิงได้

6. เมื่อกำหนดสถานการณ์เกี่ยวกับสุขปฏิบัติของอวัยวะสืบพันธุ์ นักเรียนสามารถ
วิจารณ์การปฏิบัตินั้น ๆ ได้ถูกต้องด้วยเหตุผล
7. เมื่อกำหนดปัญหาทางเพศบางอย่างที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กวัยรุ่น เช่น การระบาย
อารมณ์ทางเพศ การมีประจำเดือน การมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ นักเรียนสามารถอธิบาย
วิธีการแก้ปัญหาได้ถูกต้อง และเหมาะสมกับสภาพการณ์นั้น
8. เมื่อกำหนดสิ่งเสพติดให้ 3 ชนิด เช่น บุหรี่ สุรา และยาบ้า รุ่งกำลัง นักเรียน
สามารถอภิปรายถึงโทษของสิ่งเสพติดนั้น ๆ ที่มีต่อสุขภาพได้อย่างถูกต้อง
9. เมื่อให้รายชื่อยาหลาย ๆ ชนิด รวมทั้งยาบ้า รุ่งกำลัง นักเรียนสามารถอภิปรายถึง
โทษของสิ่งเสพติดประเภทยาบ้า รุ่งกำลังได้
10. สามารถอธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้ติดบุหรี่ สุรา และยาบ้า รุ่งกำลังได้อย่างถูกต้อง
11. กำหนดสภาพการณ์ให้นักเรียนอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีสิ่งเสพติด นักเรียนสามารถ
อภิปรายถึงวิธีหลีกเลี่ยงจากสิ่งเสพติดได้อย่างมีเหตุผล
12. เมื่อกำหนดบุคลากรทางแพทย์และการสาธารณสุข นักเรียนสามารถจำแนกลักษณะ
การให้บริการของบุคลากรได้อย่างถูกต้อง
13. เมื่อยกตัวอย่างผู้ที่มีปัญหาทางด้านสุขภาพปัญหาใดปัญหาหนึ่ง นักเรียนสามารถ
แนะนำบุคคลนั้นให้รู้จักเลือกใช้บุคลากรและแหล่งบริการสุขภาพให้เหมาะสมทั้ง
ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคได้
14. สมมุติผู้ป่วยเป็นโรคติดต่อ เช่น ปอดอักเสบ โปลิโอ พยาธิใบไม้ในตับและ
ในปอด และโรคเรื้อน นักเรียนสามารถให้คำแนะนำวิธีการป้องกันโรคติดต่อนั้น ๆ
ได้ถูกต้อง
15. เมื่อสมมุติคนถูกสารเคมีประเภท กรด หรือด่าง นักเรียนสามารถทำการปฐมพยาบาล
ผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง
16. เมื่อกำหนดสารเคมีที่เป็นกรดและด่างอย่างละ 1 ชนิด นักเรียนสามารถเปรียบเทียบ
อาการของผู้ป่วยที่ถูกสารเคมีนั้น ๆ ได้
17. เมื่อสมมุติอาการของผู้หายใจเอาก๊าซพิษ เช่น คาร์บอนมอนนอกไซด์ มีเทน และคลอรีน
นักเรียนสามารถทำการปฐมพยาบาลได้อย่างถูกต้อง
18. เมื่อกำหนดอาการของผู้กินสารพิษชนิดหนึ่ง นักเรียนสามารถจำแนกผู้กินสารพิษ

- ประเภทเนื้อสัตว์ ระบายเคือง มีนเมา หรือเพ้อคลั่งได้
19. เมื่อสมมุติว่ามีผู้กินสารพิษประเภท กัดเนื้อ ระบายเคือง มีนเมา เพ้อคลั่ง หรือนักเรียนสามารถทำการปฐมพยาบาลได้ถูกต้องอย่างน้อย 3 ชนิด
  20. เมื่อกำหนดบทบาทสมมุติว่านักเรียนมีบาดแผลที่ปลายแขน และปลายขา นักเรียนสามารถสาธิตวิธีการห้ามโลหิต โดยวิธีกดบาดแผลร่วมกับกดเส้นโลหิตได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

สุขศึกษา (พ 503)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้)

1. สามารถเปรียบเทียบลักษณะของคนที่มีความสมรรถภาพทางกายระดับต่าง ๆ ได้
2. สามารถวัดระดับสมรรถภาพทางกายของตนเองโดยวิธีวัดชีพจรของตนเองและโดยท่าทดสอบ 3 ท่าได้
3. สามารถนำหลักการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
4. สามารถอธิบายหลักการเลือกและเลือกกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมกับตนได้
5. สามารถวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดอัคคีภัยได้
6. สามารถอธิบายหลักเบื้องต้นของการดับไฟได้
7. สามารถวิเคราะห์อันตรายที่เกี่ยวข้องกับการใช้รถจักรยานยนต์ในหมู่นักเรียนและประชาชนได้
8. สามารถอธิบายวิธีปฏิบัติตนสำหรับผู้ขับขี่จักรยานยนต์ให้ปลอดภัยได้
9. สามารถบอก และอธิบายกฎจราจรบางอย่างที่เกี่ยวกับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ได้
10. สามารถวิเคราะห์ปัญหาและความสำคัญของอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรมได้
11. สามารถวิเคราะห์บทบาทขององค์ประกอบกว้าง ๆ ที่มีส่วนช่วยป้องกันอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรมได้
12. สามารถอธิบายความรู้บางอย่างเกี่ยวกับกฎหมายโรงงานและกฎหมายแรงงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองความปลอดภัยของคนงานได้
13. สามารถวิเคราะห์ภัยชนิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงานเกษตรกรรมและวิธีป้องกันได้
14. สามารถบอกวิธีใช้รถแทรกเตอร์อย่างปลอดภัยได้
15. สามารถอธิบายลักษณะของข้อเคลื่อนและสาเหตุการเกิดข้อเคลื่อนได้

16. สามารถทำการปฐมพยาบาลหัวใจไหลเคลื่อน ข้อศอกเคลื่อน ข้อเข่าเคลื่อน และนิ้วข้อมือเคลื่อนได้อย่างมีทักษะ
17. สามารถใช้ผ้าสามเหลี่ยมยัดผ้าปิดแผลที่บริเวณต่าง ๆ ของร่างกายได้อย่างมีทักษะ
18. สามารถดัดแปลงการทำแผลแบบต่าง ๆ โดยใช้วัสดุที่มีอยู่ทั่วไปใกล้ตัวหรือในบ้านได้
19. สามารถเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยวิธีต่าง ๆ ได้อย่างมีทักษะ
20. สามารถบอกอาการผิดปกติของการเจ็บป่วยในยามฉุกเฉินบางอย่าง และการปฏิบัติตนเพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วยเหล่านั้น จนกว่าจะได้รับการตรวจรักษาอย่างถูกต้องจากแพทย์ต่อไปได้
21. สามารถอธิบายความดันเลือดซิสโตลิก และไดแอสโตลิก ตลอดจนองค์ประกอบที่ทำให้ความดันเลือดเปลี่ยนแปลงได้
22. สามารถอธิบายความดันเลือดสูง ความดันเลือดต่ำ และสาเหตุของการมีความดันเลือดสูงและต่ำได้
23. สามารถบอกอาการของผู้มีความดันเลือดสูง และต่ำ และการป้องกันรักษาได้
24. สามารถอธิบายโรคหัวใจประเภทต่าง ๆ ได้
25. สามารถชี้แจงอาการสาเหตุ วิธีป้องกัน และปฏิบัติตนเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดหัวใจตีบได้
26. สามารถบอกสาเหตุอาการ และการป้องกันโรคมะเร็งที่สำคัญบางชนิดได้
27. สามารถบอกวิธีรักษาโรคมะเร็งด้วยวิธีต่าง ๆ ได้
28. สามารถอธิบายการเลือกผลิตภัณฑ์สุขภาพบางอย่างที่ใช้กันมากในชีวิตประจำวันได้
29. สามารถบอกลักษณะของอาหารที่มักมีปนปลอม และแปลงอยู่บ่อย ๆ ตลอดจนอันตรายต่อสุขภาพ วิธีป้องกัน และหลีกเลี่ยงอันตรายเหล่านั้นได้
30. สามารถใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ได้มีการค้นคว้า วิจัย ทดลอง และพิสูจน์แล้วว่า เป็นความจริง เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจว่าความเชื่อทางสุขภาพ และสวัสดิภาพใด เป็นความเชื่อที่ถูกหรือผิดได้
31. สามารถวิเคราะห์คำโฆษณาขายยา และสรุปหลักเกณฑ์ ที่จะใช้เป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจซื้อหาหรือผลิตภัณฑ์สุขภาพอื่น หรือบริการสุขภาพอื่นได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้)

1. สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ กับสุขภาพของคนได้
2. สามารถปฏิบัติตนเพื่อให้มีสุขภาพที่ดีในสิ่งแวดล้อมปัจจุบันได้
3. สามารถวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ อากาศเป็นพิษ น้ำเป็นพิษ และดินเป็นพิษได้
4. สามารถบอกอันตรายที่เกิดจากอากาศเป็นพิษ น้ำเป็นพิษ และดินเป็นพิษได้
5. สามารถอธิบายวิธีป้องกันและควบคุมอากาศเป็นพิษ น้ำเป็นพิษ และดินเป็นพิษได้
6. สามารถอธิบายขบวนการเก็บ การรวบรวมการขนย้าย การกำจัดการทำลายของขยะมูลฝอยได้
7. สามารถช่วยป้องกันและลดอัตราการเพิ่มปริมาณของขยะมูลฝอยได้
8. สามารถวิเคราะห์อันตรายของเสียที่มีต่อสุขภาพได้
9. สามารถอธิบายวิธีป้องกันอันตรายที่เกิดจากเสียได้
10. สามารถบอกอาการและอันตรายที่เกิดจากพยาธิตัวจิ๋วได้
11. สามารถอธิบายวิธีการป้องกันและควบคุมโรคพยาธิตัวจิ๋วได้
12. สามารถบอกอาการและอันตรายที่เกิดจากโรคเท้าช้างได้
13. สามารถอธิบายวิธีการป้องกันและควบคุมโรคเท้าช้างได้
14. สามารถบอกสาเหตุระยะพักตัวของเชื้อโรค อาการ แหล่งสะสมเชื้อโรค วิธีติดต่อวิธีป้องกัน และควบคุมโรคเพศสัมพันธ์ชนิดต่าง ๆ ได้
15. สามารถอธิบายอันตรายที่มีต่อสุขภาพและการปฏิบัติตนขณะที่ป่วยเป็นโรค เพศสัมพันธ์ชนิดต่าง ๆ ได้
16. สามารถอธิบายวิธีปฏิบัติตนเองเพื่อป้องกันมิให้เป็นโรคเพศสัมพันธ์ได้
17. สามารถบอกสถานที่มิให้บริการการตรวจและรักษาภาวะโรคหรือโรคเพศสัมพันธ์ได้
18. สามารถบอกวิธีป้องกันและควบคุมโรคติดต่อหรือโรคติดเชื้อได้
19. สามารถบอกปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อหรือโรคติดเชื้อในชุมชนได้

20. สามารถวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความผิดปกติทางจิตและอารมณ์ได้
21. สามารถบอกประเภท ลักษณะ และอาการความผิดปกติทางจิตและอารมณ์ได้
22. สามารถอธิบายหรือบอกวิธีการรักษาผู้ป่วยที่มีความผิดปกติทางจิตและอารมณ์ได้
23. สามารถบอกสถานพยาบาลให้ความช่วยเหลือเมื่อมีอาการผิดปกติทางจิตและอารมณ์ได้
24. สามารถบอกวิธีการป้องกันความผิดปกติทางจิตและอารมณ์ ที่สามารถกระทำได้ โดยรัฐบาลและองค์กรต่าง ๆ ได้
25. สามารถบอกวิธีการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดความผิดปกติทางจิตและอารมณ์ได้
26. สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับสุขภาพจิต และการดำเนินชีวิตของคนได้
27. สามารถวิเคราะห์บทบาทของศาสนาที่ช่วยในการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพจิตได้
28. สามารถอธิบายสาเหตุที่ทำให้คนติดสิ่งเสพติดให้โทษได้
29. สามารถบอกอันตรายหรือโทษของสิ่งเสพติดให้โทษได้
30. สามารถบอกหน้าที่ของหน่วยงานที่ปราบปรามสิ่งเสพติดให้โทษ หน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ หน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามการใช้จ่ายสิ่งเสพติดให้โทษในสถานรักษาได้
31. สามารถปฏิบัติละเว้นจากสิ่งเสพติดให้โทษได้
32. สามารถอธิบายวิธีบำบัดรักษาผู้ติดสิ่งเสพติดให้โทษได้

สุขศึกษา (พ 605)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้)

1. สามารถอธิบายสาเหตุของร่างกายที่อ้วนหรือผอมได้
2. สามารถวิเคราะห์ความอ้วนที่มีผลต่อสุขภาพได้
3. สามารถวิเคราะห์และวิจารณ์วิธีลดหรือเพิ่มน้ำหนักร่างกายได้
4. สามารถบอกหลักที่พึงปฏิบัติต่าง ๆ ในการลดน้ำหนักร่างกายได้
5. สามารถอธิบายลักษณะและส่วนประกอบของ DNA และ RNA ได้
6. สามารถอธิบายกระบวนการที่พ่อแม่ถ่ายทอดลักษณะพันธุกรรมของตนให้กับลูก และบทบาทของ DNA และ RNA ได้

7. สามารถบอกลักษณะพันธุกรรมและโรคบางอย่างที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้
8. สามารถวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุและวิธีป้องกันการเกิดอุบัติเหตุการจราจรทางบกได้
9. สามารถอธิบายกฎหมายจราจรที่สำคัญได้
10. สามารถวิจารณ์ ข้อการปฏิบัติ เมื่อประสบอุบัติเหตุการจราจรได้
11. สามารถวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุและวิธีป้องกันการเกิดอุบัติเหตุการจราจรทางน้ำได้
12. สามารถอธิบายกฎหมายจราจรทางเรือที่สำคัญได้
13. สามารถอธิบายลักษณะของกัมมันตรังสี ชนิดและอนุภาคของกัมมันตรังสีและผลที่มีต่อสุขภาพได้
14. สามารถวิจารณ์สังคมนิวเคลียร์จะทำให้มีโอกาสรอดชีวิตหรือไม่ได้
15. สามารถบอกความแตกต่างระหว่างการซื้อและการเป็นลมธรรมชาติและการที่สมองถูกกระแทกกระเทือนและบอกความแตกต่างของวิธีให้การปฐมพยาบาลได้
16. สามารถอธิบายผลของการที่สมองถูกกระแทกกระเทือน บอกอาการและวิธีปฐมพยาบาลได้
17. สามารถบอกได้ว่า เมื่อหัวใจคนหยุดเต้น จะยังมีโอกาสช่วยให้รอดชีวิตได้อีกหรือไม่ได้
18. สามารถแสดงการนวดหัวใจแบบต่าง ๆ ทั้ง 4 แบบได้
19. สามารถบอกวิธีการปฐมพยาบาลเมื่อมีกระดูกหัก โผล่ออกมานอกเนื้อ และที่ไม่มีบาดแผลได้
20. สามารถเข้าเฝือกชั่วคราวที่นิ้วมือ ที่ข้อมือและปลายแขน ที่ต้นแขน และที่ขาอ่อนล่างได้
21. สามารถบอกอันตรายและข้อควรระวังของการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่บริเวณหลัง คอ ศีรษะ อวัยวะภายใน และกระดูกหักในที่สำคัญได้
22. สามารถเคลื่อนย้ายผู้ป่วยที่กระดูกสันหลังหัก กระดูกต้นคอหักได้
23. สามารถอธิบายข้อพึงปฏิบัติในการใช้ยาได้
24. สามารถอธิบายอันตรายจากการใช้ยาเพนิซิลลิน เตตราซัยคลีน คลอแรมเฟนิคอล ซัลฟา สเตียรอยด์ ยาแก้แพ้ และวิธีป้องกันอันตรายเหล่านี้ได้
29. สามารถอธิบายการเตรียมการบางอย่างเพื่อการพยาบาลผู้ป่วยได้
28. สามารถสาธิตการประคบด้วยกระเป๋าน้ำร้อน กระเป๋าน้ำแข็ง และวิธีหยอดตาได้

27. สามารถอธิบายกระบวนการที่เกิดโรคเบาหวานในร่างกายได้
28. สามารถวิเคราะห์การป้องกันและรักษาโรคเบาหวานได้
29. สามารถอธิบายกระบวนการเกิดโรค สาเหตุ อาการ วิธีป้องกันและรักษาโรคสำคัญที่เกิดจากความเสื่อมโทรมของอวัยวะของร่างกาย เช่น โรคหลอดเลือดแข็ง หลอดเลือดในสมองอุดตันและมีเลือดในสมอง โรคข้ออักเสบ (รูห์มาตอยด์) ข้อเสื่อมสภาพ และเท้าช้างได้
30. สามารถบอกวิธีปฏิบัติตนต่อชุมชนเพื่อป้องกันและควบคุมโรคติดต่อที่สำคัญได้
31. สามารถอธิบายบทบาทและหน้าที่ขององค์การสถาบันและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อที่สำคัญได้
32. สามารถบอกวิธีการดำเนินงานการสร้างภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข ได้
33. สามารถบอกวิธีปฏิบัติตนในการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ โดยการสร้างภูมิคุ้มกันโรคได้

สุขศึกษา (พ 606)

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถดังต่อไปนี้)

1. สามารถอธิบายความหมายและความสำคัญของสุขภาพจิตได้
2. สามารถเล่าถึงวิธีการดำเนินงานของงานสาธารณสุขมูลฐานที่เกี่ยวกับสุขภาพจิตได้
3. สามารถเปรียบเทียบคนที่มีสุขภาพจิตดีและไม่ดีได้
4. สามารถยกตัวอย่างการปรับตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ถูกต้อง
5. สามารถแสดงการสร้างมนุษย์สัมพันธ์กับคนอื่นได้
6. สามารถยกตัวอย่างการนำเอาหลักจิตวิทยามาใช้ในชีวิตประจำวันได้
7. สามารถอธิบายความจำเป็นที่ต้องมีการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุได้
8. สามารถบอกสาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตของผู้สูงอายุได้
9. สามารถยกตัวอย่างการดำเนินงานที่ส่งเสริมสุขภาพจิตเมื่อผู้สูงอายุได้
10. สามารถยกตัวอย่างการเตรียมตัวเพื่อเป็นผู้มีสุขภาพจิตดีเมื่อสูงอายุได้

11. สามารถอธิบายเรื่องความสัมพันธ์ของการมีครอบครัวได้
12. สามารถยกตัวอย่างการปรับตัวต่อเพศตรงข้ามได้
13. สามารถกำหนดเกณฑ์การเลือกคู่ครองได้
14. สามารถแสดงเหตุผล และเงื่อนไขในการแต่งงานได้
15. สามารถยกตัวอย่างการปรับตัวที่ดีในชีวิตสมรสได้
16. สามารถอธิบายความหมาย และความสำคัญของการวางแผนครอบครัวได้
17. สามารถบอกความจำเป็นในการวางแผนครอบครัวได้
18. สามารถอธิบายวิธีการวางแผนครอบครัวด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามที่กำหนดให้ได้
19. สามารถแสดงเหตุผลและลำดับขั้นตอนเพื่อพิจารณาการตัดสินใจวางแผนครอบครัวได้
20. สามารถระบุสถานที่และเลือกใช้บริการวางแผนครอบครัวได้ถูกต้อง
21. สามารถเล่าถึงปัญหาและลักษณะความเป็นมาของบุญหรีและสุราได้
22. สามารถยกตัวอย่างข้อกำหนดเพื่อลดการสูบบุหรี่และดื่มสุราได้
23. สามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์ของการสูบบุหรี่และการดื่มสุรากับสุขภาพได้
24. สามารถยกตัวอย่างการปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงป้องกันการสูบบุหรี่และดื่มสุราได้
25. สามารถอธิบายสภาพปัญหาและความเป็นมาของยานอนหลับ ยากระตุ้นประสาท และไอระเหยจากสารเคมีได้
26. สามารถเล่าถึงลักษณะ และอาการของผู้ติดสิ่งเสพติดให้โทษที่ระบุไว้ในข้อ 25 ได้
27. สามารถจำแนกถึงผลเสียของการติดสิ่งเสพติดให้โทษ ตามที่กำหนดให้ในข้อ 25 ได้
28. สามารถยกตัวอย่างการปฏิบัติตนในการป้องกันหลีกเลี่ยง จากการเสพติดสิ่งเสพติดให้โทษตามที่กำหนดให้ได้
30. สามารถบอกระยะชีพ และวิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประชากรได้
31. สามารถอธิบายภาวะประชากรตามที่กำหนดให้ได้
32. สามารถจำแนกประโยชน์ของการเรียนประชากรศึกษาในระดับส่วนบุคคล และส่วนรวมได้

33. เมื่อกำหนดถึงภาวะการเปลี่ยนแปลงประชากร นักเรียนสามารถอธิบายถึงผลสืบเนื่องได้ถูกต้อง
34. สามารถอธิบายวิวัฒนาการของสาธารณสุขก่อนปี พ.ศ. 2520 ได้อย่างถูกต้อง
35. สามารถยกตัวอย่างพระราชกรณียกิจพิธีสำคัญทางการสาธารณสุขของสมเด็จพระราชบิดาฯ ได้
36. สามารถอธิบายวิวัฒนาการของการสาธารณสุขหลังปี พ.ศ. 2520 ได้อย่างถูกต้อง
37. สามารถอธิบายองค์การสาธารณสุขในระดับต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง
38. สามารถยกตัวอย่างกลุ่มปัญหาสาธารณสุขของประเทศไทยได้ถูกต้อง
39. สามารถระบุสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพของประชาชนได้
40. สามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์ของปัญหาภัยสภาพแวดล้อมและการเพิ่มประชากรได้

จากตัวอย่างที่กล่าวมาเป็นส่วนหนึ่งของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่จุดประสงค์บางข้อจะมีองค์ประกอบในการเขียนไม่ครบ โดยเฉพาะส่วนใหญ่จะขาดสถานการณ์เงื่อนไขไป การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้น นักศึกษาสามารถค้นคว้าหรือศึกษาเพิ่มเติมจากคู่มือครู การสอนสุขศึกษาตั้งแต่ชั้น ม.1 จนถึง ม.6 ซึ่งมีแบบเรียนของรัฐและเอกชน และมีคู่มือประกอบแบบเรียนซึ่งในคู่มือประกอบแบบเรียนจะมีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้เขียนได้เขียนไว้เป็นจำนวนมาก

หรือนักศึกษาอาจจะเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมขึ้นเอง โดยกำหนดว่าผู้เรียนต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไรบ้างก็ย่อมได้

4.5. แนวคิดเกี่ยวกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

ในการนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไปใช้นั้น ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า ตั้งแต่ก่อนเริ่มเรียนวิชานั้น ๆ ว่าผู้สอนหวังจะให้ผู้เรียนทำอะไรได้บ้าง และเกณฑ์ที่จะตัดสินว่าเป็นที่พอใจแค่ไหน เพียงใด นอกจากนั้นผู้สอนอาจบอกให้ผู้เรียนทราบว่า จะใช้วิธีการใดประเมินเกณฑ์นั้น แต่อาจไม่จำเป็นต้องบอกว่าจะประเมินสักกี่ข้อ ข้อสำคัญก็คือในการประเมินแต่ละครั้ง ผู้สอนจะต้องแน่ใจได้ว่าวิธีการที่ประเมิน และเนื้อหาในการประเมินนั้นสามารถวัดพฤติกรรมนั้น ๆ ได้จริงเมื่อมีผลการประเมินออกมาแล้ว และอาจจะต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบว่า มีข้อบกพร่องตรงส่วนใดบ้าง และจะศึกษาเพิ่มเติมหรือรับการสอนซ่อมเสริมตรงไหน อย่างไร และเมื่อไร

ในการนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไปใช้ในการเรียนการสอนนั้น ควรคำนึงถึงแนวคิดเกี่ยวกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมดังนี้

(1) ในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมควรจะได้พิจารณาถึงขอบข่ายของมวลความรู้ในวิชานั้น ๆ วิธีการที่จะช่วยให้เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมก็คือ การจัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรซึ่งจะช่วยให้ทราบขอบเขตของเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการในแต่ละวิชา การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยแตกย่อยมาจากจุดประสงค์ทั่วไป หรือจุดประสงค์เฉพาะโดยตรงนั้น อาจทำให้เกิดความลำเอียงที่จะเลือกเขียนเฉพาะจุดประสงค์ที่เขียนได้ง่าย เมื่อเป็นเช่นนี้จะทำให้จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่เขียนออกมาไม่เป็นตัวแทนของความต้องการที่จะให้เกิดพฤติกรรมทั้งหมด ดังนั้น การทำการวิเคราะห์หลักสูตรทั้งในด้านเนื้อหาและพฤติกรรมจะช่วยให้การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมครอบคลุมความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาและพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิด

(2) จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมมีข้อจำกัดว่า พฤติกรรมที่กำหนดให้เกิดขึ้นนั้นจะต้องแบ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติได้ แต่ก็มีพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่อาจกำหนดให้เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ การพยายามเขียนพฤติกรรมเช่นนี้ออกมาให้เป็นพฤติกรรมที่คาดหวังที่สังเกตได้ จึงอาจทำให้ขาดความเที่ยงตรง การเขียนพฤติกรรมที่สังเกตยากนี้จึงจำเป็นจะต้องพิจารณาถึงสภาพการณ์อื่น ๆ ที่จะมาช่วยให้พฤติกรรมนั้นสามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน

(3) จะต้องคำนึงว่าการกำหนดพฤติกรรมนั้นเป็นเพียงมาตรฐานขั้นต่ำของพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นเท่านั้น ในกรณีที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ก็อาจทำได้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นที่จะต้องตอบสนองความต้องการของผู้เรียนให้ได้โดยที่ผู้สอนแน่ใจว่าผู้เรียนได้ผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้แล้วนั้นเป็นอย่างต่ำ

(4) ข้อสำคัญในการเรียนการสอนนั้น มิได้มุ่งให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นข้อ ๆ ไป แต่จุดประสงค์ของการเรียนการสอน ต้องการจะให้ผู้เรียนสามารถนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมย่อย ๆ ในแต่ละข้อนั้นมาบูรณาการ (Integration) ข้อนี้ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงและควรจะทำให้ผู้เรียนได้เกิดบูรณาการ

ในจุดประสงค์ย่อยต่าง ๆ เหล่านั้นได้อย่างแท้จริง

- (5) ได้มีผู้กล่าวโจมตีว่า การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยมุ่งจะทำให้เกิดพฤติกรรมอย่างนั้นอย่างนั้น เป็นการกระทำคล้ายกับมนุษย์เป็นเครื่องจักร โส่ผลลงไปแล้วจะต้องได้ผลเช่นที่ตนหวังแต่มนุษย์มีชีวิตจิตใจ การกำหนดกฎเกณฑ์ให้มนุษย์ทำในสิ่งที่มนุษย์ไม่ประสงค์จะทำการไม่ถูกต้อง การที่มนุษย์จะเกิดการเรี่ยนรู้่นั้นจะต้องมาจากความต้องการอยากจะเรียนของตัวผู้เรียนเองไม่ใช่ผู้สอนเป็นผู้กำหนด ซึ่งแนวคิดทั้งสองฝ่ายก็ยังหาข้อยุติไม่ได้ ฉะนั้นในการนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไปใช้ก็ควรจะต้องคำนึงถึงข้อนี้ไว้เป็นเครื่องเตือนใจเท่านั้น

5. สรุป

จุดประสงค์จะเป็นเครื่องกำหนดสิ่งต่าง ๆ ของการเรียนในด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล โดยจะมุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านในตัวผู้เรียน คือ ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เพราะการเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ตัวผู้เรียน ผู้เรียนจะเข้าใจเฉพาะตน ผู้อื่นจะเรี่ยนรู้แทนไม่ได้ ดังนั้นในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนจำเป็นต้องตั้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อจะวัดว่าผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ตั้งจุดประสงค์ไว้หรือไม่

การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจึงนับว่ามีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างยิ่งตัวครูผู้สอนต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าเนื้อหาที่จะสอนนั้นต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านใด

สิ่งสำคัญในการตั้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมคือ พฤติกรรมที่คาดหวัง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะกล่าวถึงการกระทำหรือการแสดงออกของผู้เรียนภายหลังจากการเรียนการสอนสิ้นสุดลง เป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนาปลายทางที่จะให้เกิดกับผู้เรียน

การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้น ควรระลึกอยู่เสมอว่า พฤติกรรมที่เกิดขึ้นนั้นเป็นพฤติกรรมของผู้เรียน ไม่ใช่พฤติกรรมของผู้สอน ซึ่งพฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นภายหลังจากการเรียนการสอนและต้องเป็นพฤติกรรมที่สามารถปลูกฝังให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป และไม่ต้องอาศัยเวลามากนัก

6. คำถามและกิจกรรมประกอบท้ายบทที่ 7

1. ท่านจงบอกความแตกต่างระหว่างจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เฉพาะ และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมว่าแตกต่างกันอย่างไร
  2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมสำคัญอย่างไรในการจัดการเรียนการสอน
  3. พฤติกรรมที่ควรปลูกฝังให้กับผู้เรียนมีขอบเขตอะไรบ้าง
  4. ในการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจำเป็นต้องเขียนให้ครบองค์ประกอบหรือไม่ ท่านลองยกตัวอย่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ถูกต้องมาให้ดูสัก 5 จุดประสงค์ และบอกด้วยว่า ส่วนใดเป็นพฤติกรรมที่คาดหวัง ส่วนใดเป็นสถานการณ์หรือเงื่อนไข และส่วนใดเป็นเกณฑ์
  5. ให้ท่านยกตัวอย่างเนื้อหาในวิชาสุขศึกษาชั้นมัธยมศึกษา 1 ตัวอย่าง แล้วเขียน
    - ความคิดรวบยอดของเนื้อหานั้น
    - จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ถูกต้อง อย่างน้อย 5 จุดประสงค์
-